

Προφορικές & Αναρτημένες Ανακοινώσεις του 15^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού

Oral & Poster Presentations of the 15th International Congress of Physical Education & Sport

Θεματική Ενότητα: Επιστήμες του Χορού Section: Dance Sciences

ΗΘΗ, ΕΘΙΜΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΧΟΡΟΙ ΤΗΣ ΑΜΟΡΓΟΥ Μπακόπουλος Χ., Βήχας Κ., Κούλη Ο.

CUSTOMS AND TRADITIONAL DANCES OF AMORGOS H. Bakopoulos, K. Vichas, O. Kouli

Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν να ερευνηθούν και να καταγραφούν τα ήθη, έθιμα και οι παραδοσιακοί χοροί της Αμοργού. Για την πραγματοποίησή της έγινε συλλογή πληροφοριών από βιβλιογραφικές πηγές καθώς και από δομημένες και ιεραρχικές συνεντεύξεις. Παράλληλα έγινε βιντεοσκοπική καταγραφή εθίμων και παραδοσιακών χορών στο νησί. Το δείγμα αποτέλεσαν ντόπιοι κάτοικοι, άνδρες και γυναίκες. Ιστορικά, το νησί κατοικείται από την Ύστερη Νεολιθική περίοδο. Στη σύγχρονη ιστορία του, κατά τη Βυζαντινή εποχή (9^{ος} αι.) απέκτησε το σπουδαιότερο μνημείο του, το Μοναστήρι της Παναγίας της Χοζοβιώτισσας. Τα μεγάλα πανηγύρια του νησιού είναι στις 6 Αυγούστου, του Σωτήρος και στις 15 Αυγούστου, της Παναγίας. Σημαντικά έθιμα επίσης είναι την περίοδο του Πάσχα, από τη Μεγάλη Παρασκευή ως και την Τρίτη του Πάσχα. Στα πανηγύρια του νησιού το φαγητό που μοιράζεται στους παρευρισκόμενους είναι το πατατάτο, το κοφτό, η φάβα και ο πατσάς. Το γλυκό της Αμοργού είναι το παστέλι, του οποίου οι παρασκευές αποτελεί τελετουργία. Το αμοργιανό ποτό είναι η ψημένη ρακή. Οι τοπικοί χοροί είναι: η Σούστα, ο Συρτός, ο Μπάλος, ο Νικεντρέ, ο Κίτσος και η Αραπίνα. Η αντρική φορεσιά αποτελείται από άσπρο πουκάμισο, σταυρογίλεκο, βράκα, μάλλινες κάλτσες, καλτσοδέτες, στιβάλια – δερμάτινα ή βελούδινα παπούτσια – και μαύρο καπέλο. Η γυναικεία φορεσιά αποτελείται από το μεσοφόρι, το χρυσοκέντητο ή με μαύρη κλωστή κεντημένο γιλέκο, το φουτά – λευκό μαντήλι με δαντέλα – το καλτσόν και τα μαύρα παπούτσια. Συμπερασματικά, οι κάτοικοι της Αμοργού, διατηρούν το ύφος, τα ήθη και τα έθιμα του νησιού τους, καταβάλλοντας προσπάθεια για τη διαίωνιση αυτών.

ΧΟΡΕΥΤΙΚΟ ΡΕΠΕΡΤΟΡΙΟ: ΜΙΑ ΚΡΙΤΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΟΡΟΥ Δούμα Μ., Παπακώστας Χ., Κουτσώνη Β., Δήμας Ι., Μωυσιδής Κ., Πολυμενοπούλου Αικ.

REPertoire: A TERM'S REVIEW M. Douma, Ch. Papakostas, V. Koutsoni, I. Dimas, K. Moisisdis, K. Polimenopoulou, K.

Η έννοια που χρησιμοποιείται που έχει συνδεθεί κατανόηση και την ανάλυση των χορευτικού φαινομένου είναι το ρεπερτόριο. Η χρήση του όρου φαίνεται ότι πηγάζει από την αναγκαιότητα συγκρότησης ενός σώματος χορών που θα προσφέρονται αρχικά για διδασκαλία και στη συνέχεια για θεατρική και σκηνική παρουσία. Συγκρίνοντας τις διαφορετικές χρήσεις και ερμηνείες του όρου, καταλήγω ότι η έννοια που επικρατεί στους χορευτικούς συλλόγους εκφράζει ένα σύνολο «κλειστών» κινητικών μορφών, ειδικά διαμορφωμένων για μαθησιακές ομάδες χορού, με στόχο την παροχή χορευτικής γνώσης και εμπειρίας. Οι μορφές αυτές χαρακτηρίζονται από συνοχή, αναπλάθονται ως είδος, ανανεώνονται ως μορφή στοχεύοντας πάντα σε ένα αισθητικό αποτέλεσμα (Λουτζάκη 2003). Εξ ορισμού, λοιπόν, ο όρος ρεπερτόριο συνδέεται με μια θετικιστική και τεχνική θέαση του χορευτικού φαινομένου και των χορευτικών πρακτικών. Η διαδικασία συγκρότησης του χορευτικού ρεπερτορίου ακολουθεί μια αντίστροφη πορεία, αφού θεωρεί τη διδασκαλία και την παράσταση επί σκηνής ως δεδομένες. Οι έννοιες όμως «διδασκαλία χορών» και «χορευτική παράσταση» είναι άμεσα παράγωγα των στρατηγικών επιλογών του έθνους κράτους. Αυτό συνεπάγεται τη μονοφωνική και μονοδιάστατη προοπτική του ρεπερτορίου. Οι χορευτικές μορφές που το απαρτίζουν, δεν είναι τυχαίες, αλλά έχουν υποστεί τον έλεγχο και το φιλτράρισμα του έθνους-κράτους. Το ρεπερτόριο, λοιπόν, θα πρέπει να ειδωθεί μέσα απ' αυτό το πρίσμα ώστε να φωτιστούν όλες του οι διαστάσεις όπως και η σχέση του με την κοινότητα, την ταυτότητα, τον τόπο και την ιστορία.

Ο ΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΧΟΡΟ ΚΑΙ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ: ΜΕΛΕΤΗ ΜΙΑ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ Δούμα Μ., Παπακώστας Χ., Κουτσώνη Β., Δήμας Ι., Μωυσιδής Κ., Πολυμενοπούλου Αικ.

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.
* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

Προφορικές & Αναρτημένες Ανακοινώσεις του 15^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού

Oral & Poster Presentations of the 15th International Congress of Physical Education & Sport

DANCE DISCOURSE AND IDENTITY: A CASE STUDY

M. Douma, Ch.. Papakostas, V. Koutsoni, I. Dimas, K. Moisisdis, K. Polimenopoulou, K..

Η παρούσα εργασία διερευνά τη σχέση του λόγου για το χορό, όπως αυτός προκύπτει από τα δρώμενα υποκείμενα κατά τη διάρκεια της επιτόπιας έρευνας, με τη πολιτισμική ταυτότητα των Ρομά της Ηράκλειας. Στο συγκεκριμένο εμπειρικό παράδειγμα είναι εμφανής η τάση των υποκειμένων της έρευνας να κατευθύνουν τη συζήτηση σε μια συγκεκριμένη θεματολογία. Οι ερωτήσεις του ερευνητή δεν ήταν παρά η αφορμή και η απαρχή μιας διαδικασίας συγκρότησης ενός κοινού αφηγηματικού τόπου για τους Ρομά. Η πρακτική των υποκειμένων της έρευνας κινούνταν παράλληλα και δίχως να έρχεται σε ρήξη με το σχεδιασμό της επιτόπιας έρευνας και λάμβανε σοβαρά υπόψη την επαγγελματική μου ταυτότητα. Μολονότι ο κεντρικός άξονας ήταν ο χορός, βαθμιαία, το βάρος μετακινούνταν και σε άλλα ζητήματα με αποτέλεσμα να παράγονται και να αναπαράγονται νοήματα για τον τόπο, τις ταυτότητες, τα όρια και την ιστορία. Ο χορός και ο λόγος για το χορό δεν αποτελούν απλά, μια αντανάκλαση των κοινωνικών δομών αλλά είναι δυναμικές συνιστώσες που φωτίζουν τον τρόπο με τον οποίο οι ιεραρχίες του τόπου τίθενται σε διαπραγμάτευση και μετασχηματίζονται (Stokes 1994). Οι Ρομά μέσα από τις αφηγήσεις τους και το λόγο τους για το χορό επιχειρούν να ξεδιπλώσουν τα σύμβολα και τα σημάδια που έχουν ιδιαίτερη σημασία για την επιβίωση τους και τη σχέση τους με την κυρίαρχη ομάδα. Υπ' αυτή την έννοια, ο χορός λειτουργεί ως ένα όχημα νοημάτων τα οποία οι ίδιοι χρησιμοποιούν, ή ανακλύπουν από τη χρήση. Τα νοήματα αυτά συμπυκνώνονται γύρω από τις έννοιες «ταυτότητα, χορός και τόπος». Μια πιθανή λύση στο πρόβλημα της ερμηνείας των νοημάτων είναι η ανάλυση της χορογραφίας και της τοπογραφίας των αφηγήσεων. Η επιτόπια έρευνα, η συμμετοχική παρατήρηση, καθώς και η βιβλιογραφική επισκόπηση ήταν οι βασικές μεθοδολογικές επιλογές της ανθρωπολογικής-λαογραφικής έρευνας.

ΤΟ ΧΟΡΕΥΤΙΚΟ ΔΡΩΜΕΝΟ ΤΟΥ "ΜΠΕΗ" ΚΑΙ ΟΙ ΤΑΥΤΟΤΙΚΕΣ ΤΟΥ ΣΥΝΙΣΤΩΣΕΣ ΣΤΗ ΝΕΑ ΒΥΣΣΑ ΕΒΡΟΥ

Φιλίππιδου Ε., Κουτσούμπα Μ., Τυροβολά Β.

"BEI" RITUAL DANCE EVENT AND IDENTITY COMPONENTS IN NEA VYSSA, EVROS

E..F Filippidou, M..I. Koutsoumpa, V..K. Tirovola

Το χορευτικό δρώμενο του "Μπέη" είναι ένα ευετηριακό θρακικό δρώμενο το οποίο ανήκει στον κύκλο των εθίμων της Αποκριάς, συνοδεύεται από ένα σύνολο χορών και σχετίζεται με την προαγωγή της βλάστησης. Στη Νέα Βύσσα παρουσιάζει την ιδιαιτερότητα να τελείται στους δύο οικισμούς της κοινότητας, την Άνω και Κάτω Βύσσα, την ίδια ημέρα, κάτω από τις ίδιες συνθήκες και με το ίδιο χορευτικό ρεπερτόριο. Σκοπός της ερευνητικής αυτής εργασίας είναι να υπερβεί τη συμβατική περιγραφή του δρωμένου και να προσεγγίσει τη συγκεκριμένη διαδικασία υπό τους όρους της αντιπαράθεσης μεταξύ των δύο οικισμών. Ειδικότερα, με σημείο αναφοράς την περιγραφή και ανάλυση του χορευτικού δρωμένου, προσεγγίζονται οι λόγοι της διπλής τέλεσής του από τους κατοίκους των δύο οικισμών της κοινότητας την ίδια μέρα και κάτω από τις ίδιες συνθήκες, θέτοντας την ερμηνεία του ως παράμετρο της συγκρότησης της τοπικής πολιτισμικής ταυτότητας. Η συλλογή των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με βάση την εθνογραφική μέθοδο. Τα δεδομένα ταξινομήθηκαν σύμφωνα με το μεθοδολογικό μοντέλο του Van Gennep. Η καταγραφή των χορών του δρωμένου γίνεται με βάση το σύστημα σημειογραφίας του Laban. Για την ανάλυση της δομής και μορφής των χορών, καθώς και της κωδικοποίησής τους χρησιμοποιήθηκε αντίστοιχα η δομική-μορφολογική και τυπολογική μέθοδος ανάλυσης. Η σύγκριση των δεδομένων βασίστηκε στη συγκριτική μέθοδο. Τέλος, προκειμένου να προσεγγισθεί το ζητούμενο της έρευνας σε σχέση με τους όρους της ταυτότητας και ετερότητας, υιοθετήθηκε το θεωρητικό μοντέλο "εμείς" / "άλλοι". Από την ανάλυση και σύγκριση των δεδομένων διαπιστώθηκε ότι η τέλεση του χορευτικού δρωμένου του "Μπέη" στους δύο οικισμούς είναι πανομοιότυπη και ότι οι ελάχιστες παραλλαγές που παρατηρήθηκαν είναι ήσσονος σημασίας. Η ταυτόχρονη τέλεση του χορευτικού δρωμένου οφείλεται σε λόγους αντιμαχίας μεταξύ των κατοίκων των δύο οικισμών, εφόσον οι μεν και οι δε αντίστοιχα, αξιολογούν θετικά τον "εαυτό" τους και αρνητικά την "άλλη" ομάδα. Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι μπροστά στον κίνδυνο κάποιας εξωτερικής απειλής, οι κάτοικοι της Νέας Βύσσας ενσωματώνονται και αποτελούν μια συλλογική οντότητα σε σχέση με τους "άλλους", τους "ξένους". Έτσι σε τοπικό επίπεδο διαθέτουν δύο πολιτισμικές ταυτότητες, μία κοινή και μία διαφορετική, οι οποίες άλλοτε συναρθρώνονται και συμβιώνουν ειρηνικά και άλλοτε αλληλοαναιρούνται.

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

Προφορικές & Αναρτημένες Ανακοινώσεις του 15^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού

Oral & Poster Presentations of the 15th International Congress of Physical Education & Sport

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΛΑΪΚΑ ΔΡΩΜΕΝΑ: ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ «ΦΑΝΟΥ» ΣΤΑ ΧΩΡΙΑ ΤΗΣ ΚΟΖΑΝΗΣ

Φιλίππου Φ., Γουλιμάρης Δ., Σερμπέζης Β.

SOCIAL DEVELOPMENT AND RITUAL: THE EXAMPLE OF "FANOS" IN VILLAGES KOZANI

F. Filippou, D. Goulimaris, V. Sermpezis

Οι «Φανοί – φωτιές» είναι αποκριτικό έθιμο που συναντάται στην ευρύτερη περιοχή της Κοζάνης και στο οποίο δεσπόζουσα θέση κατέχει το τραγούδι και ο χορός. Η έρευνα εστιάζει το ενδιαφέρον της στην επιτέλεση του εθίμου στο χωριό Πλατανόρρευμα της περιοχής Σερβίων. Το έναυσμα για την ενασχόλησή μας με το θέμα αποτέλεσε το ερώτημα αν «η πραγματοποίηση του Φανού στις μέρες μας από το Μορφωτικό Σύλλογο αποτελεί επιβίωση, αναβίωση ή τέλος δημιουργία καινούργιου εθίμου». Σκοπός της εργασίας είναι να διερευνήσει τις τυχόν αλλαγές που παρατηρούνται στην εκτέλεση, τη δομή και το περιεχόμενο του εθίμου μετά την ανάληψη της επιτέλεσης του εθίμου από το Μορφωτικό σύλλογο του χωριού. Το έτος 1995 οριοθετεί χρονικά την εργασία μας αφού από τη χρονιά αυτή ο Μορφωτικός σύλλογος αναλαμβάνει για πρώτη φορά την οργάνωση και την πραγματοποίηση του εθίμου και τη συνεχίζει μέχρι και σήμερα. Για την πραγματοποίηση της έρευνας χρησιμοποιήθηκαν η μέθοδος της μακροσυμμετοχικής παρατήρησης, της συνέντευξης και τέλος η ανάλυση βιντεοσκοπημένων εκδηλώσεων. Από την ανάλυση των δεδομένων προέκυψε ότι: α. άλλαξε ο χρόνος και η διάρκεια πραγματοποίησης του εθίμου αφού ο Φανός δεν πραγματοποιείται μόνο την Κυριακή της Τυρινής αλλά καθ' όλη την εβδομάδα των Απόκριων. β. το τραγούδι - τα ξιανέντραπα, κλέφτικα, της αγάπης και της ξενιτιάς- κατέχει και σήμερα εξέχουσα θέση στο έθιμο με τη συμμετοχή οργανωμένης κομπανίας. γ. η παρουσία οργανωμένης κομπανίας έχει ως αποτέλεσμα την παρουσίαση τραγουδιών από άλλες περιοχές, κάποιες φορές μάλιστα από απομακρυσμένες, όπως νησιώτικα ή θρακιώτικα. δ. ο χορός – συρτός στα τρία, συρτός και τσάμικος – αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι του εθίμου. ε. παρουσιάζονται χοροί από άλλες περιοχές, κυρίως από νέους σε ηλικία, όπως νησιώτικοι, θρακιώτικοι ή ποντιακοί ως αποτέλεσμα της παρουσίασης τραγουδιών από αντίστοιχες περιοχές. στ. παρ' όλες τις προσπάθειες κάποιων νέων για την είσοδο στο έθιμο νεωτεριστικών πράξεων αυτές απορρίφθηκαν τόσο από τους νεότερους όσο και από τους ηλικιωμένους.

Ο «ΑΠΑΝ ΧΟΡΟΣ»

Γεωργιάδης Θ., Γεωργιάδη Ο.

THE "APAN CHOROS"

Th. Georgiadis, O. Georgiadi

Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν η περιγραφή και η μελέτη ενός χορού της περιοχής Πελασγίας, που βρίσκεται στο νομό Φθιώτιδας. Η ονομασία του είναι «Απάν Χορός». Από των αρχαιότατων χρόνων η Φθιώτιδα είχε μια ιστορία και μια παράδοση αιώνων που δεν μπορούσαν να εξαλειφθούν με τίποτα. Ο χορός αυτός πρέπει να ήταν υπόλειμμα της Τουρκοκρατίας όπου οι Έλληνες κρατούσαν την ανάμνηση αρχαίου ναού. Μετά την απελευθέρωση μετατράπηκε σε τραγούδι. Μεθοδολογικά η μελέτη στηρίχθηκε στην επιτόπια ανθρωπολογική – λαογραφική έρευνα με κυρίαρχο άξονα τη συνέντευξη. Βρέθηκε ότι ο «Απάν Χορός» είναι ένας χορός που χορεύεται μόνο στη περιοχή αυτή και είναι ικετευτικός, συμβολικός, αφιερωμένος στη συγκομιδή του σιταριού και στο θερισμό. Οι χορευτές είναι ανεβασμένοι σε κύκλο, σε δύο σειρές η μία πάνω στην άλλη και θυμίζουν τα στάχια. Συμβολίζουν τα δεμάτια και όλοι μαζί τη θημωνιά στα αλώνια. Κάθε χορευτής της πάνω σειράς πατάει στους ώμους δύο χορευτών της κάτω, γι' αυτό λέγεται «Απάν Χορός». Στο κέντρο του χορού ένας βοηθούσε να ανέβουν οι άλλοι πάνω και τους καθοδηγούσε. Αρχικά γινόταν την τρίτη μέρα της Λαμπρής στο Μεσοχώρι. Αργότερα γινόταν την Καθαρή Δευτέρα στην πάνω πλατεία, στον πλάτανο της Αγίας Αικατερίνης, δίπλα στην εκκλησία. Πάντα χορευόταν χωρίς τη συνοδεία μουσικής. Η αναβίωση των εθίμων και η ισχύ τους ως και τις μέρες μας αποτελούν επιπακτική ανάγκη. Αυτού του είδους οι έρευνες βοηθούν ώστε να μόνον «ζωντανά» αυτά τα έθιμα.

ΧΟΡΟΣ ΤΗΣ ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ: «ΚΥΡΑΤΣΙΔΙΚΟΣ»

Γεωργιάδης Θ., Γεωργιάδη Ο.

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

Προφορικές & Αναρτημένες Ανακοινώσεις του 15^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού

Oral & Poster Presentations of the 15th International Congress of Physical Education & Sport

THE DANCE OF FTHIOTIDA: "KIRATSIDIKOS"

Th. Georgiadis, O. Georgiadi

Οι σύγχρονοι τρόποι ζωής έχουν απομακρύνει τους ανθρώπους από τα έθιμα και τις παραδόσεις τους. Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν η παρουσίαση του χορού «Κυρατσίδικου» που αναβιώνει ακόμα και σήμερα σε μια ορεινή κωμόπολη που είναι χτισμένη στις πλαγιές της Οίτης, την Υπάτη, στο νομό Φθιώτιδας. Στο ψηλότερο σημείο της περιοχής υπάρχει χτισμένο ένα κάστρο όπου οι κάτοικοι τραγουδούσαν ένα τραγούδι για αυτό. Στα χρόνια «επί Τουρκοκρατίας», μέχρι τα τέλη του προηγούμενου αιώνα, την τρίτη ημέρα της Λαμπρής, το τραγουδούσαν και το χόρευαν οι «βαριές» αρχόντισσες σε ένα ντόπιο χορό που τον αποκαλούσαν ζερβό ή κυρατσίδικο. Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε ήταν η βιβλιογραφική έρευνα, η επιτόπια έρευνα (fieldwork) και η συνέντευξη. Συμπερασματικά μπορούμε να αναφέρουμε ότι το έθιμο αναβιώνει μέχρι και τις μέρες μας, με λίγες παραλλαγές όμως. Πλέον χορεύεται και από άντρες όμως πάντα πρώτο-χορευτής είναι γυναίκα και κρατιέται με το δεύτερο-χορευτή με ένα μαντίλι. Η λαβή των χεριών για τους υπόλοιπους χορευτές είναι αγκαζέ. Το μουσικό μέτρο του χορού είναι $\frac{3}{4}$ και αποτελείται από δώδεκα βήματα. Τα ήθη και έθιμα του τόπου μας είναι αυτά που αναδεικνύουν την ιστορική του αξία. Οι παλιότεροι πρέπει να τα μεταφέρουν στους νεότερους, ώστε να μείνουν αναλλοίωτα στο χρόνο. Κυρίως οι χοροί κάθε περιοχής κρύβουν και κάποιο ιστορικό γεγονός ή έθιμο το οποίο θα πρέπει να γίνεται γνωστό. Με την βοήθεια αυτών των ειδών των εργασιών μπορούμε να κρατάμε ζωντανές αυτές τις παραδόσεις, να θυμίζουμε στους παλιότερους και να μαθαίνουν οι νεότεροι.

Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΤΟΥ Τ.Ε.Φ.Α.Α. – Δ.Π.Θ. ΣΕ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΧΟΡΟ ΜΕ ΤΗΝ ΜΕΘΟΔΟ ΤΗΣ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Γουλιμάρης Δ.

STUDENTS' PARTICIPATION, OF THE DEPARTMENT OF PHYSICAL EDUCATION & SPORT – DEMOCRITUS UNIVERSITY OF THRACE- IN POSTGRADUATE STUDIES REFERRING TO DANCE, BY THE DISTANCE EDUCATION METHOD

D. Goulimaris

Η διάκριση τέχνης και επιστήμης σε συνδυασμό με το γεγονός ότι ο χορός διαρκεί όσο εκτελείται συνετέλεσε στη μη επιστημονική μελέτη του χορού. Η αλλαγή των κοινωνικο-οικονομικών συνθηκών και το πέρασμα στη κοινωνία της πληροφορίας αναδεικνύουν την ανάγκη της επιστημονικής μελέτης του ελληνικού παραδοσιακού χορού. Η αδυναμία πραγματοποίησης σπουδών πανεπιστημιακού επιπέδου αποκλειστικά για το χορό στην Ελλάδα, τόσο σε προπτυχιακό όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο, μπορεί να καλυφθεί με την ίδρυση αυτόνομου τμήματος χορού καθώς και με τη δημιουργία ενός μεταπτυχιακού κύκλου σπουδών με κατεύθυνση το χορό. Κατά το παρελθόν μελέτες που διερεύνησαν τις προθέσεις των φοιτητών στις ειδικότητες παραδοσιακού χορού στα Τ.Ε.Φ.Α.Α. της Ελλάδας διαπίστωσαν μια θετική στάση στη δημιουργία αυτόνομου τμήματος χορού. Η πιθανότητα εκτέλεσης μιας συμπεριφοράς ονομάζεται "πρόθεση συμπεριφοράς". Η πρόθεση προσδιορίζει την συμπεριφορά ενός ατόμου και όταν διαπιστώνεται με ακρίβεια μπορεί να την προβλέψει. Τις τελευταίες δεκαετίες διαμορφώθηκαν νέα εκπαιδευτικά δεδομένα. Η «Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» χρησιμοποιείται σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης. Ο σκοπός της έρευνας είναι η διερεύνηση της «πρόθεσης συμπεριφοράς» των φοιτητών της ειδικότητας χορού στο Τ.Ε.Φ.Α.Α. του Δ.Π.Θ. ως προς τη συμμετοχή τους σε μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών στο «Χορό» με τη μέθοδο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 30 φοιτητές και φοιτήτριες από το Τ.Ε.Φ.Α.Α. του Δ.Π.Θ που επέλεξαν ως ειδικότητα τον ελληνικό παραδοσιακό χορό κατά το ακαδημαϊκό έτος 2006-07. Η μέθοδος του self-completed ερωτηματολογίου επιλέχθηκε για τη διερεύνηση των απόψεων των φοιτητών. Για τη συλλογή των δεδομένων της έρευνας χρησιμοποιήθηκε, μετά από σχετική έγκριση (Μπεμπέτσος, 1999), μέρος του ερωτηματολογίου της «σχεδιαζόμενη συμπεριφοράς», το οποίο έχει χρησιμοποιηθεί στον ελληνικό χώρο και έχει δώσει ικανοποιητικές κλίμακες αξιοπιστίας και εγκυρότητας. Τα αποτελέσματα δείχνουν μια χαμηλή «πρόθεση συμμετοχής» των φοιτητών., η οποία δε μεταβάλλεται ανάλογα με την προγενέστερη χορευτική εμπειρία τους.

Ο ΧΟΡΟΣ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

Καράμπαμπας Π., Μπουρνέλλη Π.

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

Προφορικές & Αναρτημένες Ανακοινώσεις του 15^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού

Oral & Poster Presentations of the 15th International Congress of Physical Education & Sport

THE DANCE OF DEATH

P. Karampampas, N. Mournelli

Σκοπός της εργασίας αυτής είναι να παρουσιάσει ένα είδος χορού τον "Μακάβριο Χορό" ο οποίος κατά τους ερευνητές αναπτύχθηκε τον Μεσαίωνα και έφτασε στο αποκορύφωμά του τον 14^ο με 15^ο αιώνα. Ο *Μακάβριος χορός* ή αλλιώς ο *χορός του θανάτου*, έχει απασχολήσει κατά καιρούς πολλούς μελετητές. Παρά το γεγονός ότι οι μελετητές αποκλίνουν ως προς το πότε ξεκίνησε αυτό το είδος χορού, σε γενικές γραμμές όλοι αναφέρονται στην ίδια χρονική περίοδο, δηλαδή τον μεσαίωνα. Στο μεσαίωνα όπως είναι γνωστό κυριαρχούσε η δεισδαιμονία οι προλήψεις, η σεμνοτυφία και ιδιαίτερα η αποστέρηση της ατομικής ελευθερίας. Ταυτόχρονα με την καταπίεση την οποία υπέμεναν οι άνθρωποι από τον πουριτανισμό της εκκλησίας, επιδημίες θανατηφόρες και ιδιαίτερα η πανώλης οδηγούσαν στο θάνατο χιλιάδες ανθρώπους με αποτέλεσμα να εκκενώνονται ολόκληρα χωριά και να ξεκληρίζονται σε καθημερινή βάση οικογένειες χωρίς κανείς να μπορεί να τους βοηθήσει. Ο φόβος και η απελπισία οδήγησε τους ανθρώπους στη δημιουργία του χορού του θανάτου σαν μια ανάγκη προσωπικής έκφρασης και ψυχικής αποτοξίνωσης. Η μέθοδος την οποία ακολουθήσαμε είναι η βιβλιογραφική. Από την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι το είδος αυτό του χορού αποκαλύπτει την επίδραση την οποία είχε στη ζωή των ανθρώπων ο θάνατος. Την χρονική αυτή περίοδο οι θανατηφόρες επιδημίες ήταν τόσο συχνές που ο θάνατος είχε γίνει ένα δημοφιλές θέμα το οποίο απασχόλησε την φαντασία όλων των ανθρώπων οι οποίοι έβρισκαν μια διέξοδο έκφρασης του φόβου τους και στο χορό.

ΒΑΛΤΕΤΣΙΩΤΕΣ – ΜΩΡΑΪΤΕΣ, «ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΆΛΛΟΙ»: ΜΙΑ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΕΘΙΜΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΥ ΓΙΓΝΕΣΘΑΙ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Καραθάνου Ι., Ιωσηφίδης Α.

PEOPLE OF VALTETSI AND PEOPLE OF MORIAS, «US AND THE OTHERS»: A CASE OF CUSTOMARY CULTURAL EXISTENCE IN MODERN SOCIAL REALITY

Karathanou, I. Iosifidis, A.

Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν να μελετήσει τη μουσικοχορευτική παράδοση ως προς τη λειτουργία του τραγουδιού και του χορού στην παραδοσιακή κοινωνία του Βαλτετσίου Αρκαδίας. Το δείγμα αποτέλεσαν 32 άτομα ηλικίας 49-95 ετών. Η συλλογή των πληροφοριών και των μαρτυριών πραγματοποιήθηκε μέσω δομημένης και ιεραρχημένης συνέντευξης και έγινε μαγνητοφώνηση των συνεντεύξεων των πληροφορητών. Επίσης, χρησιμοποιήθηκε η τεχνική της ευθείας συμμετοχικής παρατήρησης και της άμεσης συμμετοχής στον τρόπο ζωής των Βαλτετσιωτών. Κριτήρια για την επιλογή του δείγματος αποτέλεσαν η εντοπιότητα, η σχέση τους με το χορό, το τραγούδι και την παράδοση του χωριού γενικότερα. Η μελέτη διήρκεσε από τον Οκτώβριο του 2005 έως και τον Φεβρουάριο του 2007. Από τα αποτελέσματα της έρευνας προέκυψε ότι οι Βαλτετσιώτες αποτελούν μια πολιτισμική κοινότητα, η οποία παρουσιάζει μια σχετική αυτονομία σε σχέση με τον περίγυρο, τόσο ως προς την προέλευσή όσο και ως προς τη μουσικοχορευτική της ταυτότητα. Η προτίμησή τους στο ρομελιώτικο τραγούδι και όχι τόσο στο συγγενές γεωγραφικά μωραϊτικό, είναι μια ένδειξη μουσικής διαφορετικότητας που μπορεί να συμβάλλει στην τεκμηρίωση της προέλευσής τους. Το χορευτικό ρεπερτόριο των Βαλτετσιωτών παρότι είναι κοινό με αυτό των κατοίκων της ευρύτερης γεωγραφικής περιοχής, παρουσιάζει υφολογικά χαρακτηριστικά που ταιριάζουν περισσότερο μ' αυτά της Ρούμελης και των Σαρακατσαναίων. Εν τέλει η μουσικοχορευτική ταυτότητα των Βαλτετσιωτών μπορεί να θεωρηθεί ως οριοθετημένη που διαμορφώθηκε τόσο από την εθιμική διαδικασία, όσο και από την εξελικτική πορεία της δισκογραφίας στον τόπο μας.

ΑΝΑΣΤΑΛΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΓΟΝΕΩΝ ΣΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΥΣ ΧΟΡΟΥΣ

Κώτης Ι., Γουλιμάρης Δ., Κώστα Γ., Κουθούρης Χ., Υφαντίδου Γ.

RESTRAINING FACTORS OF PARTICIPATION FOR PARENTS IN GREEK TRADITIONAL DANCING

I. Kotis, D. Goulimaris, G. Kosta, Ch.. Kouthouris, G. Ifantidou

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

Προφορικές & Αναρτημένες Ανακοινώσεις του 15^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού

Oral & Poster Presentations of the 15th International Congress of Physical Education & Sport

Σκοπός της παρούσης έρευνας ήταν: α) να εξεταστεί η δομική εγκυρότητα του Μοντέλου των Ανασταλτικών Παραγόντων Αναψυχής στο πεδίο των Ελληνικών Παραδοσιακών Χορών και β) να διερευνηθούν πιθανές διαφορές των παραγόντων σε σχέση με τα δημογραφικά τους χαρακτηριστικά. Στην έρευνα συμμετείχαν 339 γονείς (N=339) εκ των οποίων 164 άντρες και 175 γυναίκες. Για την μέτρηση των Ανασταλτικών παραγόντων χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο των Alexandris & Carroll (1997a) αφού πρώτα προσαρμόστηκε για το πεδίο των παραδοσιακών χορών. Η παραγοντική ανάλυση ανέδειξε: α) 5 διαστάσεις ανασταλτικών παραγόντων και συγκεκριμένα: έλλειψη χρόνου, προσωπικοί - ψυχολογικοί, εμπόδια εγκαταστάσεων - υπηρεσιών, οικονομικοί - προβλήματα προσέγγισης και έλλειψης παρέας. Επιπλέον από τα αποτελέσματα υποστηρίχθηκε β) ότι υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές στο φύλο και συγκεκριμένα στους παράγοντες Ατομικοί / Ψυχολογικοί Λόγοι ($p < .001$) με τους άνδρες να σημειώνουν μικρότερες τιμές ($MO=3,1843$, $SD = ,75554$) από τις γυναίκες ($MO = 3,5587$, $SD = ,77214$), καθώς και στα Προβλήματα Εγκαταστάσεων / Υπηρεσιών ($p < .01$) με τους άνδρες να σημειώνουν επίσης μικρότερες τιμές ($MO = 3,5732$, $SD = ,86302$) από τις γυναίκες ($MO = 3,5587$, $SD = ,77214$). Επίσης στατιστικά σημαντικές διαφορές διαπιστώθηκαν και στα διάφορα επίπεδα του μορφωτικού επιπέδου, όσον αφορά τον παράγοντα Ατομικοί / Ψυχολογικοί ($p < .01$), με τα άτομα που είχαν χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο, Δημοτικό ($MO=2,4$, $SD=,79$) και Γυμνάσιο ($MO=2,6$, $SD=,81$) να διαφέρουν από αυτά που είχαν υψηλότερο, ΤΕΙ ($MO=2,7$, $SD=,99$), ΑΕΙ ($MO=2,7$, $SD=,85$). Στατιστικά σημαντικές διαφορές ανάμεσα στην ηλικία δεν βρέθηκαν. Λέξεις κλειδιά: ανασταλτικοί παράγοντες συμμετοχής, παραδοσιακοί χοροί, δημογραφικά χαρακτηριστικά συμμετεχόντων.

ΑΝΑΣΤΑΛΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΨΥΧΗ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΥ ΧΟΡΟΥ

Κούτρου Ν., Πανοπούλου Κ., Βλαχόπουλος Σ., Θεοδωράκης Ν.

LEISURE CONSTRAINTS: THE CASE OF THE TRADITIONAL DANCE IN GREECE

N. Koutrou, K. Panopoulou, S. Vlachopoulos, N. Theodorakis

Ο παραδοσιακός χορός είναι μια από τις πιο δημοφιλείς δραστηριότητες αναψυχής. Η παρούσα έρευνα εστιάζει στα εμπόδια που αντιμετωπίζουν τα άτομα κατά τη διαδικασία λήψης απόφασης για τη συμμετοχή τους σε δραστηριότητες σχετικές με το χορό. Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 243 μέλη χορευτικών συλλόγων (άνδρες 25%, γυναίκες 71.5%) ηλικίας από 17 ως 80 ετών. Για τη μέτρηση των ανασταλτικών παραγόντων συμμετοχής χρησιμοποιήθηκε η επτά διαστάσεων κλίμακα των Alexandris & Carroll (1997). Η κλίμακα αποτελείται από 37 ερωτήματα. Η εσωτερική συνοχή όλων των υποκλιμάκων ήταν ικανοποιητική και κυμάνθηκε από .79 για τον παράγοντα έλλειψη χρόνου ως .94 για τον παράγοντα έλλειψη ενδιαφέροντος. Τα αποτελέσματα της περιγραφικής στατιστικής έδειξαν ότι τα μέλη των χορευτικών συλλόγων βιώνουν πιο έντονα τους παράγοντες έλλειψη γνώσης για τη δραστηριότητα ($M= 5,8$) και ατομικούς/ ψυχολογικούς παράγοντες ($M=5,5$). Αντίθετα η έλλειψη χρόνου ($M=4,25$) δεν φαίνεται να επηρεάζει ιδιαίτερα τη συμμετοχή τους σε δραστηριότητες παραδοσιακού χορού.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ - ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ ΧΟΡΟΣ ΣΤΑ ΝΕΑ ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Λυκεσάς Γ.

CREATIVE MOVEMENT - GREEK TRADITIONAL DANCE IN NEW ANALYTICAL PROGRAMS IN PRIMARY AND SECONDARY SCHOOL EDUCATION

G. Likesas

Σκοπός αυτής της εργασίας είναι να διασαφηνίσει τον όρο «Δημιουργική κίνηση» και να προσδιορίσει το πεδίο πρακτικής εφαρμογής της στην διδασκαλία του ελληνικού παραδοσιακού χορού στην Α/θμια και Β/θμια Εκπαίδευση. Η δημιουργικότητα αποτελεί ένα σχετικά μοντέρνο αντικείμενο τόσο ως θέμα της ψυχολογικής έρευνας όσο και ως σκοπός της παιδαγωγικής πράξης. Ορίζουμε την ικανότητα και ιδιότητα της σκέψης που έχει το παιδί να φέρει στην επιφάνεια κάτι νέο και πρωτότυπο, κάτι που δεν υπήρχε πριν, το οποίο είναι αποτέλεσμα της ελεύθερης και αυθόρμητης έκφρασης του όχι ως προς μία ομάδα ή ως προς την κοινωνία αλλά ως προς το ίδιο το παιδί. Η ικανότητα αυτή εκτέλεσης πρωτότυπης κίνησης του παιδιού να παράγει διαφορετικά κινητικά

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

Προφορικές & Αναρτημένες Ανακοινώσεις του 15^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού

Oral & Poster Presentations of the 15th International Congress of Physical Education & Sport

μοτίβα ως απαντήσεις σε ερεθίσματα ή ως λύσεις σε προβλήματα, περιλαμβάνει στοιχεία κριτικής σκέψης και κινητικής δημιουργικότητας. Η δημιουργική κίνηση είναι μια ολιστική διαδικασία, που αξιοποιεί το μυαλό, το σώμα και την ψυχή. Ο μαθητής παρακινείται να αξιοποιήσει την φαντασία του καθώς και να δείξει την πρωτοτυπία της σκέψης του, λύνοντας διάφορα προβλήματα κίνησης, με αποτέλεσμα να αναπτυχθεί ένα ευχάριστο και ενδιαφέρον μάθημα. Οι μαθητές μέσα από τη δυναμική της κίνησής τους ανακαλύπτουν το σώμα τους, την ποιότητα της κίνησής τους μέσα στο χώρο και το χρόνο, στοιχεία που οδηγούν στην αποτελεσματικότερη μορφή διδασκαλίας του ελληνικού παραδοσιακού χορού. Η πιλοτική έρευνα διήρκεσε 2 μήνες και διεξήχθη σε ένα 12 θέσιο Δημοτικό σχολείο και στην Α' τάξη Γυμνασίων του νομού Θεσσαλονίκης. Το ερευνητικό δείγμα αποτέλεσαν 232 μαθητές δημοτικού σχολείου και 200 μαθητές Γυμνασίων. Χρησιμοποιήθηκε το *δασκαλοκεντρικό στιλ* διδασκαλίας και το *στιλ της καθοδηγούμενης ανακάλυψης ή εφευρετικότητας*, σε συνδυασμό με το *στιλ της αποκλίνουσας παραγωγικότητας*. Η συλλογή πληροφοριών έγινε με τη μέθοδο του ερωτηματολογίου. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης έδειξαν ότι, με την εφαρμογή των παραπάνω μεθόδων διδασκαλίας τα παιδιά ανταποκρίθηκαν θετικότερα στο μάθημα, θεωρώντας το ως μια μορφή διασκέδασης, ψυχαγωγίας και παιχνιδιού. Η εκπλήρωση επίσης ενός σημαντικού στόχου του αναλυτικού προγράμματος, ήταν η αύξηση της ενεργούς συμμετοχής των μαθητών στο μάθημα του ελληνικού παραδοσιακού χορού αλλά και στην καλλιέργεια του αυτοσχεδιασμού και των στοιχείων της μουσικής και της κίνησης.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΧΟΡΟΓΡΑΦΙΑ

Μιχελάκη Ε., Μπουρνέλλη Π.

CREATIVITY AND CHOREOGRAPHY

E. Mihelaki, P. Mpournelli

Σκοπός της εργασίας αυτής είναι να διερευνήσει αν σε μια χορογραφία η διαδικασία στην οποία εμπλέκονται ο χορευτής και ο χορογράφος είναι δημιουργική και αν αυτή η διαδικασία μπορεί να διδαχθεί. Η έρευνα στηρίχθηκε κυρίως στην θεωρία της ψυχολογίας του εαυτού βάση της οποίας η χορογράφιση αναλύεται ως μια δημιουργική διαδικασία που στηρίζει την αναζήτηση, εξέλιξη και έκφραση μιας υποκειμενικής αντίληψης για τον εαυτό μας τους γύρο μας και την κοινωνία. Η ερευνητική μέθοδος την οποία ακολουθήσαμε είναι η βιβλιογραφική. Από την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι οι χορογράφοι οι οποίοι προτρέπουν στους χορευτές τους να συμμετέχουν ενεργά στη χορογραφική διαδικασία τους παρέχουν την δυνατότητα να εμπλακούν δημιουργικά με την κίνηση. Η χορογραφία λοιπόν μπορεί να θεωρηθεί ως δημιουργικό προϊόν στο οποίο καταλήγουν ο χορογράφος σε συνεργασία με τους χορευτές μέσα από μια δημιουργική διαδικασία. Οι χορευτές μπορούν να εκφράσουν με το χορό τις προσωπικές τους εμπειρίες και να είναι δημιουργικοί αλλά σε πιο περιορισμένο βαθμό σε σχέση με τους χορογράφους στους οποίους δίνεται η δυνατότητα να δημιουργήσουν δικούς τους χορούς. Ως προς το αν μπορεί να διδαχθεί η ικανότητα χορογράφισης καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι απαραίτητη προϋπόθεση είναι όχι μόνο οι γνώσεις χορού αλλά η διάθεση εξερεύνησης, αναζήτησης και πειραματισμού με την κίνηση.

Η ΧΟΡΕΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΤΩΝ ΠΟΝΤΙΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΑΚ ΝΤΑΓ ΜΑΤΕΝ

Μωσιδής Κ., Παπακώστας Χ.

TRADITIONAL DANCING OF PONTIOI REFUGEES FROM AK NTAG MATEN

K. Moisisdis, H. Papakostas

Ο σκοπός της έρευνας είναι να καταγράψει και να συγκρίνει τους χορούς των Ποντίων με καταγωγή τα χωριά του Ακ Νταγ Ματέν με τους χορούς άλλων περιοχών του Πόντου. Η έρευνα που έγινε είναι πρωτογενής και δευτερογενής και αφορά δεκάδες συνεντεύξεις προσφύγων πρώτης και δεύτερης γενιάς στον τόπο κατοικίας τους. Οι καταγραφές είναι βιντεοσκοπημένες. Χρησιμοποιήθηκε επίσης αρχαικό υλικό τρίτων καθώς και βιβλιογραφία που αφορά την περιοχή. Το γενικό συμπέρασμα της έρευνας είναι ότι κατά την διάρκεια της παραμονής τους στο Ακ Νταγ Ματέν οι Πόντιοι ανέπτυξαν μια πολυποίκιλη χορευτική παράδοση, με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που την διαφοροποιούν αλλά συγχρόνως και πολλά κοινά στοιχεία που φανερώνουν την συνέχειά της από αυτήν του υπόλοιπου Πόντου. Η μελέτη του υλικού φανερώνει ότι η χορευτική παράδοση της

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

Προφορικές & Αναρτημένες Ανακοινώσεις του 15^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού

Oral & Poster Presentations of the 15th International Congress of Physical Education & Sport

περιοχής είναι πολύ πιο πλούσια από ότι πιστεύονταν και υπάρχουν χοροί που ακόμη είναι άγνωστοι στους πολλούς.

ΕΘΙΜΑ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ (ΒΑΠΤΙΣΗ - ΓΑΜΟΣ - ΚΗΔΕΙΑ) Μουρατίδου Α., Παπαεφθymiου Β.

CUSTOMS OF PONTOS (BAPTISM-WEDDING-FUNERAL) A. Mouratidou, V. Papaefthimiou

Σε αρμονική συνέχεια του παρελθόντος, το σήμερα κρατάει ολοζώντανα τα έθιμα που περνούν από γενιά σε γενιά. Ο παραδοσιακός πλούτος, το αρχαιοπρεπές γλωσσικό ιδίωμα, οι χοροί και τα τραγούδια μεταλαμπαδεύονται στις επόμενες γενιές. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η καταγραφή και η παρουσίαση των ποντιακών εθίμων στη βάπτισμα, το γάμο, την κηδεία. Η καταγραφή των εθίμων έγινε μέσα από συνεντεύξεις Ποντίων, δεύτερης γενιάς, κατοίκων των χωριών της Φλώρινας και παρατίθεται φωτογραφικό υλικό. Επίσης συλλέχτηκαν στοιχεία από την πλούσια βιβλιογραφία της Ευξείνου λέσχης Φλώρινας. Τέλος διαπιστώνεται ότι η ποντιακή παράδοση παραμένει άσβεστη. Οι ενεργές προσπάθειες των νέων συμβάλλουν στη διάσωση του πολιτισμού τους με τα επιστημονικά σωματεία, τα περιοδικά, τις εφημερίδες. Με τις ενώσεις και τους επαρχιακούς συλλόγους καλλιεργούν την παράδοσή τους και πορεύονται με γνώμονα την ποντιακή τους συνέχεια.

ΧΟΡΕΥΟΝΤΑΣ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ ΣΤΟ ΠΑΡΟΝ: ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΣΥΓΚΑΘΙΣΤΟΥ ΧΟΡΟΥ ΣΤΟ ΒΕΛΒΕΝΤΟ ΚΟΖΑΝΗΣ Νένογλου Σ., Φιλίππου Φ., Γουλιμάρης Δ., Σερμπέζης Β.

DANCING THE PAST INTO THE PRESENT: THE EXAMPLE OF SIGATHISTOS DANCE OF VELVENTOS KOZANIS S. Nenoglou, F. Filippou, D. Goulimaris, V. Sermpezis

Σύμφωνα με τους κοινωνιολόγους, η δεκαετία του '50 αποτελεί δεκαετία ορόσημο για την ελληνική κοινωνία. Και αυτό γιατί η ελληνική κοινωνία, υπό την επήρεια κοινωνικών, πολιτικών και οικονομικών αλλαγών, χάνει σταδιακά τα παραδοσιακά της χαρακτηριστικά και εισέρχεται στη βιομηχανική εποχή. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα πολλά στοιχεία της παραδοσιακής ζωής των Ελλήνων να ξεχαστούν και να χαθούν και κάποια άλλα να προσαρμοσθούν στα καινούργια δεδομένα. Ο παραδοσιακός χορός, ως κοινωνικό φαινόμενο, δεν μπορούσε παρά να ακολουθήσει τις αλλαγές αυτές με αποτέλεσμα η μορφή και η λειτουργία του να αλλάξουν. Οι αλλαγές αυτές άλλοτε θεωρούνται ως δημιουργικό αποτέλεσμα της προσαρμογής του στα καινούργια δεδομένα της τοπικής κοινωνίας και άλλοτε ως αποτέλεσμα της χρήσης του από τους χορευτικούς ομίλους. Ο παραδοσιακός χορός στο Βελβεντό Κοζάνης δε θα μπορούσε να αποτελεί εξαίρεση. Σκοπός της εργασίας αυτής είναι να διερευνήσει αν παρατηρούνται αλλαγές στην εκτέλεση του Συγκαθιστού χορού κατά τη διάρκεια τόσο της σημερινής παρουσίας του στην κοινωνία του Βελβεντού όσο και της σκηνικής του παρουσίασης από χορευτικούς ομίλους σε σχέση με την εκτέλεσή του από τους Βελβεντινούς πριν τη δεκαετία του πενήντα. Για την πραγματοποίηση της έρευνας χρησιμοποιήθηκαν αποσπάσματα από τις ταινίες «Μακεδονικός γάμος» του Τ. Κανελλόπουλου και «Ο γάμος στο Βελβεντό» του Γ. Σμαραγδή καθώς και βιντεοσκοπημένες παραστάσεις του Λυκείου Ελληνίδων Αθηνών και του Κ.Α.Π.Η. Βελβεντού. Επιπλέον, πραγματοποιήθηκε επιτόπια εθνολογική έρευνα. Για την ανάλυση των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε η μορφολογική και συγκριτική μέθοδος. Από την ανάλυση των δεδομένων διαπιστώνονται σημαντικές αλλαγές τόσο στην σκηνική παρουσίαση του χορού όσο και στη λειτουργία του στην τοπική κοινωνία σήμερα.

Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ "SOMATICS" ΣΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΤΗΝ "FLOW" ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΣΕ ΧΟΡΕΥΤΕΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΕΣ Νικολοπούλου, Π., Μπουρνέλλη Π.

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.
* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

Προφορικές & Αναρτημένες Ανακοινώσεις του 15^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού

Oral & Poster Presentations of the 15th International Congress of Physical Education & Sport

THE EFFECT OF "SOMATICS" AT THE QUALITY OF MOVEMENT AND AT THE "FLOW" EXPERIENCE IN DANCERS AND ATHLETES

P. Nikolopoulou, P. Mprournelli

Σκοπός της εργασίας είναι να διερευνήσει τη σημαντικότητα των συστημάτων Feldenkrais, Body mind centering, και Alexander technique στην εκπαίδευση των χορευτών και αθλητών. Τα συστήματα αυτά συνδέουν τη σκέψη με το συναίσθημα και την κίνηση. Μέσα από απλές λεκτικές οδηγίες ενεργοποιούν το σώμα ως ενιαίο σύστημα αναπτύσσοντας τις αντιληπτικές τους ικανότητες και ιδιαίτερα την κιναισθητική τους αντίληψη. Η μέθοδος την οποία ακολουθήσαμε είναι η βιβλιογραφική. Μέσα από την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι οι παραδοσιακές μέθοδοι εκπαίδευσης των χορευτών και αθλητών, ενισχύουν την τεχνική τους μόνο ως προς το σώμα που αντιπροσωπεύει (representational, body) και όχι ως προς το σώμα που μπορεί πραγματικά να είναι μέσα από την ουσιαστική εμπλοκή του (experimental body), διακρινόμενος τον δεισμό. Η επίδραση των παραπάνω συστημάτων (somatics) είναι ουσιαστική για την εκπαίδευση του χορευτή και αθλητή διότι τον βοηθούν στην θεώρηση του σώματος ως όλον και στην κατάκτηση της flow εμπειρίας δηλαδή της άριστης ποιότητας της κίνησης.

"ΚΕΤΣΕΚΙΑ": ΕΝΑ ΧΟΡΕΥΤΙΚΟ ΔΡΩΜΕΝΟ ΣΤΟ ΠΟΝΤΙΣΜΕΝΟ ΣΕΡΡΩΝ

Ομηριάδης Αλ., Πανοπούλου Κ.

KETSEKAI, DANCING HAPPENING IN SERRES FROM PONTOS

Omiriadis, K. Panopoulou

Τα ευετηρικά λαϊκά χορευτικά δρώμενα αποτελούν εθιμικές εκδηλώσεις ευρέως διαδεδομένες στον Ελλαδικό χώρο. Είναι χορευτικά συστήματα που τελούνται στα πλαίσια μιας περισσότερο ή λιγότερο κλειστής κοινοτικής ζωής και δομούνται από αυθόρμητες και αλληλοσυσχετιζόμενες συμβολικές χορευτικές πράξεις μαγικο-θρησκευτικής σκοπιμότητας. Αποτελούν ή ανήκουν σε μια καθορισμένη εθιμοτυπία και διέπονται από αυστηρή σύμβαση. Χαρακτηριστικό είναι ότι τηρούν κατά την επανάληψή τους ένα καθιερωμένο τυπικό, γεφυρώνουν κρίσιμες φάσεις της χρονιάς, και έχουν χωρο-χρονική δέσμευση, ενώ είναι παραδοσιακά κληρονομημένα και σημειοδοτούν την ταυτότητα της ομάδας. Πρόθεση της παρούσας εργασίας είναι να σκιαγραφήσει ένα λαϊκό χορευτικό δρώμενο στο φυσικό και κοινωνικό του χώρο ως αναπόσπαστο τμήμα της κοινοτικής εθιμικής συμπεριφοράς. Πρόκειται για τα "Κετσέκια" που πραγματοποιούνται κάθε χρόνο την Κυριακή της Αποκριάς, στο Ποντισμένο Σερρών. Η κοινωνική ομάδα που συνεχίζει αδιάλειπτα το έθιμο είναι Τσιγγάνοι. Επιβίωσε μέχρι σήμερα γιατί αποτέλεσε συστατικό στοιχείο της πολιτισμικής τους ταυτότητας. Η καταγραφή του δρώμενου έγινε με επιτόπια βιντεοσκόπηση και οι συμπληρωματικές πληροφορίες με συνεντεύξεις των συμμετεχόντων.

ZAMANTAS: ΧΟΡΟΣ ΚΑΙ ΤΕΛΕΤΗ ΚΑΘΑΓΙΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΕΝΤΑΠΟΛΗ ΣΕΡΡΩΝ

Πανοπούλου Κ.

ZAMADAS: DANCE AND CONSECRATION RITUAL IN PEDAPOLI OF SERRES

K. Panopoulou

Οι γιορτές της Άνοιξης είναι εθιμικές πρακτικές που αποσκοπούν στην εξασφάλιση της γονιμότητας της γης μέσω της ομοιοπαθητικής μαγείας, της αφθονίας των καρπών και φυσικά της υγείας και ευημερίας των ανθρώπων. Σε αρκετές κοινότητες του ελλαδικού χώρου κατά την εβδομάδα της διακαινησίμου τελούσαν το έθιμο της περιφοράς των εικόνων στους αγρούς 'καθαγιάζοντας' έτσι το ζωτικό χώρο της κοινότητας, ως πρακτική διασφάλισης ευγονίας και ευετηρίας της ομάδας και αποφυγής του κακού. Στην παρούσα εργασία, θα προσπαθήσουμε να δείξουμε πως στο πλαίσιο ενός εθίμου καθαγιασμού του χώρου, μια κοινότητα ανασυγκροτείται μέσα στο χρόνο. Με εστίαση στο χορό, τον οποίο προσεγγίζουμε ως πολιτισμική πρακτική, θα αναλύσουμε τον τρόπο με τον οποίο η συγκεκριμένη τοπική κοινότητα ανασυνθέτει τη συλλογική της μνήμη καθώς και το πως αντιλαμβάνεται τον εαυτό της σε μια δυναμική σχέση με το παρελθόν της. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε στην συγκεκριμένη κοινότητα για τρία συνεχόμενα έτη (2003-06) με συμμετοχή στις εκδηλώσεις. Η προφορική ιστορία ήταν το βασικό μεθοδολογικό εργαλείο. Από τη σχετική ανάλυση προκύπτει ότι κατά την τελετή καθαγίασης των αγρών στην Πεντάπολη Σερρών, ο χορός του Ζάμαντα, αποτελεί

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

Προφορικές & Αναρτημένες Ανακοινώσεις του 15^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού

Oral & Poster Presentations of the 15th International Congress of Physical Education & Sport

αναπόσπαστο μέρος της τελετουργίας και τον κύριο μεσολαβητή για τη διεκπεραίωσή της συμβάλλοντας στη συγκρότηση και διαπραγμάτευση της ταυτότητάς της.

ΧΟΡΟΤΟΠΙΑ: ΜΙΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΧΟΡΟΥ

Παπακώστας Χ., Κουτσώνη Β., Δήμας Ι., Πολυμενοπούλου Αικ., Δούμα Μ., Μωυσιδής Κ.

DANCESCAPE: A THEORETICAL PROPOSAL FOR THE DANCE STUDY

H. Papakostas, V. Koutsoni, I. Dimas, K. Polimenopoulou, M. Douma, K. Moisisid

Τα πορίσματα αρκετών εθνογραφικών μελετών ανθίστανται σε έναν ολοκληρωτικό ισομορφισμό χώρου, τόπου και πολιτισμού (Gurta και Ferguson 1992). Η κοινότητα δεν παρουσιάζεται σαν μια οντότητα στατική έξω και πέρα από τα ιστορικά και πολιτισμικά συμφραζόμενα. Κατά συνέπεια και ο χορευτικός της πολιτισμός δεν αποτελεί ένα διακριτό δικό τους πολιτισμό ο οποίος συγκροτήθηκε *per se* χωρίς δηλαδή να βρίσκεται σε διάδραση με το ευρύτερο διοικητικό, οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον. Κατ' αυτή την έννοια ο χορευτικός πολιτισμός ή η χορευτική ταυτότητα θα πρέπει να ερμηνευθεί και πέρα από τη σχέση του με τον χώρο. Δηλαδή, ως μια έννοια ρευστή και μη υποταγμένη στο τοπικό ως προϊόν στρατηγικών κατασκευών που συνάπτονται με πολλαπλούς χώρους και υπηρετούν ποικίλους στόχους. Σύμφωνα με τα παραπάνω, αποδομείται η σχέση τόπου και χορού ως χωρικά προσδιορισμένη, αυτονόητη και εντέλει φυσική. Ούτως ή άλλως αυτές οι θέσεις έχουν αμφισβητηθεί σφοδρά από την ανθρωπολογία ειδικά τις τελευταίες δεκαετίες. Κατ' αυτή τη λογική, η μελέτη του χορού θα πρέπει να στραφεί προς νέα θεωρητικά εργαλεία τα οποία θα επιτρέπουν και θα διευκολύνουν την ερμηνεία του χορευτικού φαινομένου μέσα από μια δυναμική προοπτική. Βασιζόμενοι στο σκεπτικό του Arradurai (1991), για την περιγραφή των τύπων των χορευτικών ταυτοτήτων, που δεν αντιπροσωπεύουν πλέον οικεία ανθρωπολογικά αντικείμενα προτείνουμε τον νεολογισμό «εθνο-χοροτοπία», ή πιο απλά «χοροτοπία». Το πρώτο συνθετικό «εθνο» στην εθνογραφία προσλαμβάνει ένα ρευστό, μη τοπικό χαρακτήρα, στον οποίο πρέπει να ανταποκριθούν οι περιγραφικές πρακτικές της ανθρωπολογίας. Τα χοροτοπία αναφέρονται σε χορευτικές ταυτότητες οι οποίες χαρακτηρίζονται από ρευστότητα και υβριδικότητα υπερβαίνοντας τους χωρικούς περιορισμούς των εθνών-κρατών και τέμνοντας τα όρια των εθνικών ταυτοτήτων (Νιτσιάκος 2003). Πρόκειται για δυναμικά και πολυφωνικά τοπία τα οποία συγκροτούνται μέσα από μια πολυδιάστατη και συνεχή διαδικασία συναίνεσης, ρήξης, ανάγνωσης, χρήσης, κατάχρησης, οικειοποίησης, απόρριψης, προβολής, συντήρησης μετασχηματισμού, απόκρυψης διαπραγμάτευσης και σύνθεσης του χορού και του χώρου. Η σχέση μεταξύ εθνοτικής ομάδας, τόπου και χορού θεωρείται ιστορικά προσδιορισμένη, πολιτισμικά κατασκευασμένη και συνεπώς ζητούμενο κάθε φορά της εθνογραφικής πρακτικής και όχι δεδομένο. Έτσι μέσα από την οπτική των χοροτοπιών δίνεται η δυνατότητα να διερευνηθούν και να περιγραφούν καταστάσεις και φαινόμενα τα οποία πολλές φορές διαφεύγουν της προσοχής των μελετητών του χορού.

ΑΠΟ ΤΟ ΧΟΡΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟ ΣΤΟΝ ΕΘΝΟΓΡΑΦΟ: ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΗ **Παπακώστας Χ., Κουτσώνη Β., Δήμας Ι., Δούμα Μ.**

FROM THE DANCE INSTRUCTOR TO THE ETHNOGRAPHER: PERFORMANCE AND REPRESENTATION **H. Papakostas, V. Koutsoni, I. Dimas, M.. Douma**

Η εργασία αποτελεί μια θεωρητική προσέγγιση πάνω στο ζήτημα της χορευτικής εμπειρίας και του αναστοχασμού. Μια πρώτη παρατήρηση την οποία θα πρέπει να λάβουμε σοβαρά υπόψη στις εθνογραφίες χορού είναι ότι η συντριπτική πλειοψηφία των ξένων μελετητών ενεπλάκη ενεργά με το χορό και επεδίωξε να αποκτήσει χορευτικές εμπειρίες των υπό μελέτη πολιτισμών. Αρκετοί από αυτούς ασχολούνταν και πρακτικά με το χορό, είτε ως χορευτές είτε ως χορογράφοι σε κάποιο είδος χορού (κυρίως στο μπαλέτο και στο μοντέρνο χορό). Υιοθέτησαν, δηλαδή, μια αναστοχαστική προοπτική με σκοπό να αποκαλυφθεί το πλέγμα των νοημάτων (Geertz 1975) που εμπεριέχονται στις χορευτικές επιτελέσεις και τα χορευτικά γεγονότα. Στην Ελλάδα οι καθηγητές φυσικής αγωγής με διδακτορικό στο χορό έχουν/είχαν ασχοληθεί εντατικά με την πρακτική πλευρά του χορού, ως χορευτές και ως χοροδιδάσκαλοι επιμελητές παραστάσεων. Παρόμοια είναι η εικόνα που ισχύει και για τους κοινωνικούς επιστήμονες οι οποίοι και αυτοί ασχολήθηκαν πρακτικά με το χορό, σε αρκετές περιπτώσεις φορές και ως χοροδιδάσκαλοι και ως μουσικοί. Το βασικό ερώτημα που ανακύπτει είναι αν τελικά η

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

Προφορικές & Αναρτημένες Ανακοινώσεις του 15^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού

Oral & Poster Presentations of the 15th International Congress of Physical Education & Sport

ταύτιση των δύο υποκειμένων αποτελεί ασφαλές έδαφος για την ανάπτυξη αναστοχαστικών διαδικασιών, ώστε ο ερευνητής να εντάξει τον εαυτό του στα συμφραζόμενα που κατασκευάζουν τη χορευτική ταυτότητα.

ΟΙ ΣΠΟΥΔΕΣ ΤΟΥ ΧΟΡΟΥ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΟΥΓΓΑΡΙΑ: ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ
Σκαφίδα Α., Κουτσούμπα Μ.

DANCE STUDIES IN PUBLIC UNIVERSITY EDUCATION IN GREECE AND HUNGARY: A COMPARATIVE STUDY
A. Skafida, M. Koutsoumpa

Βασικό στοιχείο της ανάπτυξης και προόδου κάθε γνωστικού αντικείμενου είναι το επίπεδο των παρεχόμενων σπουδών σε αυτό. Στη βάση αυτή η εργασία μελετά τις σπουδές του χορού στη δημόσια τριτοβάθμια εκπαίδευση στις χώρες της Ελλάδας και της Ουγγαρίας. Η επιλογή των δύο αυτών χωρών δεν είναι τυχαία. Η Ουγγαρία έχει μια μακρόχρονη παράδοση στην έρευνα του χορού, έχει συμβάλει ουσιαστικά στη μελέτη του, ενώ η ανάπτυξη των σπουδών χορού σε αυτήν βρίσκεται σε υψηλό επίπεδο. Αντίθετως, στην Ελλάδα, η μελέτη και έρευνα του χορού έχουν συγκριτικά πολύ μικρότερη ιστορία, ενώ οι σπουδές χορού δεν έχουν ιδιαίτερα αναπτυχθεί. Σκοπός λοιπόν της εργασίας είναι η συγκριτική μελέτη των σπουδών χορού στη δημόσια τριτοβάθμια εκπαίδευση (Ανωτέρα και Ανωτάτη) στην Ελλάδα και την Ουγγαρία ώστε να εντοπιστούν ομοιότητες και διαφορές στον τρόπο με τον οποίο καθεμία εκπαιδεύει τους επιστήμονες του χορού τόσο στη θεωρία όσο και την πράξη. Ειδικότερα, όσον αφορά την Ελλάδα, εξετάζονται αναλυτικά το Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού (Τ.Ε.Φ.Α.Α) του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (Ε.Κ.Π.Α) και η Κρατική Σχολή Ορχηστρικής Τέχνης (Κ.Σ.Ο.Τ.), ενώ όσον αφορά την Ουγγαρία εξετάζεται η Ούγγρική Ακαδημία Χορού (Hungarian Dance Academy). Τα τρία αυτά ιδρύματα παρουσιάζονται αναλυτικά και συγκρίνονται με βάση τη βαθμίδα εκπαίδευσης, τις ειδικεύσεις που παρέχονται στους φοιτητές, τη διάρκεια και τη μορφή των σπουδών, τα μαθήματα, το περιεχόμενο και τις ώρες διδασκαλίας των μαθημάτων, καθώς και τις εισαγωγικές εξετάσεις. Διαπιστώνεται ότι σε αρκετές από τις παραπάνω παραμέτρους, εμφανίζονται σημαντικές διαφορές οι οποίες δίνουν προβάδισμα στις σπουδές του χορού στην Ουγγαρία σε σχέση με την Ελλάδα. Προτείνεται οι σπουδές χορού στην Ελλάδα να αποτελέσουν αυτόνομο γνωστικό αντικείμενο σε πανεπιστημιακό επίπεδο που να αντιμετωπίζεται στην ολότητά του. Η πρόταση για ίδρυση ενός Ανώτατου Ιδρύματος Χορού μπορεί αυτή τη στιγμή να φαίνεται ως ουτοπική, όμως καθίσταται αναγκαία εάν και εφόσον προσβλέπουμε σε μια ουσιαστική ανάπτυξη του γνωστικού αυτού αντικείμενου στη χώρα μας.

ΔΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΧΟΡΩΝ "ΣΤΑ ΤΡΙΑ" ΚΑΙ "ΣΤΑ ΔΥΟ" ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΙΚΗ ΧΟΡΕΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ. ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΩΝ ΧΟΡΩΝ "ΠΕΝΤΟΖΑΛΙ", "ΚΑΣΤΡΙΝΟΣ" Η "ΜΑΛΕΒΙΖΙΩΤΗΣ" ΚΑΙ "ΧΑΝΙΩΤΙΚΟΣ ΣΥΡΤΟΣ"
Τυροβολά Β., Κουτσούμπα Μ., Ταμπάκη Α.

STRUCTURAL CONSTRUCTIONS OF THE DANCES "STA TRIA" AND "STA DYO" IN THE CRETAN DANCE TRADITION. THE CASE OF THE "PENTOZALI", "KASTRINOS" OR "MALEVIZIOTIS" AND "HANIOTIKOS SYRTOS" DANCES
V..K. Tirovola, M..I Koutsoumpa, A..A. Tampaki

Κατά καιρούς διάφορες ερευνητικές μελέτες έχουν ποικιλοτρόπως ασχοληθεί με την κρητική χορευτική παράδοση. Ωστόσο, η ιδιοτυπία που φαίνεται να υπάρχει με βάση την εμπειρική παρατήρηση στη δομική συγκρότηση των κρητικών χορών σε σχέση με τις βασικές χορευτικές δομές των χορών "στα τρία" και "στα δύο" δεν έχει μέχρι σήμερα αποτελέσει αντικείμενο μελέτης. Στη βάση αυτή σκοπός της εργασίας είναι η διερεύνηση της σχέσης ανάμεσα στη δομική σύσταση των κρητικών χορών "Πεντοζάλι", "Καστρινό" ή "Μαλεβιζιώτη" και "Χανιώτικο συρτό" και των χορών "στα τρία" και "στα δύο". Οι δύο τελευταίοι συνιστούν βασικές χορευτικές δομές πάνω στις οποίες δομείται μεγάλος αριθμός ελληνικών παραδοσιακών χορών. Για τη συλλογή των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε η εθνογραφική μέθοδος. Η ανάλυση των δεδομένων έγινε με βάση τη δομική-μορφολογική και τυπολογική μέθοδο όπως εφαρμόζεται από την επιστήμη της Χορολογίας. Για την ταξινόμηση και σύγκριση των χορών χρησιμοποιήθηκε η συγκριτική-τυπολογική μέθοδος. Από τη σύγκριση των

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

Προφορικές & Αναρτημένες Ανακοινώσεις του 15^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού

Oral & Poster Presentations of the 15th International Congress of Physical Education & Sport

κρητικών χορών "Πεντοζάλι", "Καστρινό" ή "Μαλεβιζιώτη" και "Χανιώτικο συρτό" με τους χορούς "στα τρία" και "στα δύο" διαπιστώθηκαν τα παρακάτω: α) Το "Πεντοζάλι" άπτεται του τυπολογικού συνδυασμού του χορού "στα δύο" με τα δύο καταληκτικά κινητικά μοτίβα του χορού "στα τρία". β) Ο "Καστρινός" ή "Μαλεβιζιώτης" άπτεται του ίδιου συνδυασμού με μία ακόμα επανάληψη του χορού "στα δύο". γ) Ο "Χανιώτικος συρτός" άπτεται της διπλής επανάληψης του χορού "στα δύο" μεταπλάθοντας το τελευταίο του κινητικό μοτίβο με αυτό του χορού "στα τρία". Συμπερασματικά, οι τρεις κρητικοί χοροί συνιστούν συνθέσεις των επιμέρους κινητικών μοτίβων των χορών "στα τρία" και "στα δύο". Ειδικότερα, συγκροτούν διευρυμένες χορευτικές φόρμες των χορών "στα τρία" και "στα δύο", αποδεικνύοντας έτσι την εμπειρικά παρατηρούμενη ιδιοτυπία της δομικής τους σύστασης.

ΧΟΡΟΣ, ΡΥΘΜΟΣ ΚΑΙ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ. ΜΙΑ ΠΡΩΤΗ ΑΝΑΓΝΩΣΗ Τυροβολά Β.

GREEK DANCE, RHYTHM AND PYTHAGOREAN NUMBER. A FIRST READING V..K. Tirovola

Είναι γεγονός ότι ο άνθρωπος χαρακτηρίζεται από την έμφυτη τάση να ικανοποιείται όταν ανακαλύπτει κανονικότητες ή νόμους. Σύμφωνα με τον J.Jeans η πλέον απλή και κατανοητή κανονικότητα είναι αυτή που στηρίζεται στις αναλογίες των απλών αριθμών 1,2,3 και 4. Πρόκειται για τους ίδιους αριθμούς που χρησιμοποιούνται στην Πυθαγόρεια Αριθμοθεωρία, αναφέρονται ως μικροί ή πρώτοι αριθμοί και η δύναμή τους, υπό την έννοια της αριθμητικής αναλογίας, εκφράζεται τόσο στο μεταφυσικό όσο και στο φυσικό επίπεδο. Όμως τι ακριβώς είναι ο ρυθμός? Πως ο Πυθαγόρειος αριθμός συνδέεται με το ρυθμό και ιδιαίτερα με το χορευτικό ρυθμό? Και ποιος ο ρόλος της ποσοτικής ρυθμικής στη σύνδεση χορευτικού ρυθμού και Πυθαγόρειας Αριθμοθεωρίας? Σκοπός της εργασίας είναι η προσέγγιση του χορευτικού ρυθμού με βάση την Πυθαγόρεια Αριθμοθεωρία των μικρών ή πρώτων αριθμών και τη θεωρία της "αρμονίας των αντιθέτων" σε παράλληλη ανάγνωση με τις αρχές της ποσοτικής ρυθμικής. Ειδικότερα, μέσω της χρήσης συγκεκριμένων χορευτικών παραδειγμάτων από τον ελληνικό παραδοσιακό χορό, επιχειρείται η σύνδεση του χορευτικού ρυθμού με τους Πυθαγόρειους μικρούς αριθμούς 1,2 και 3 και αυτών με τις αριθμητικές αναλογίες των ρυθμικών γενών της ποσοτικής ρυθμικής 1:1, 1:2, 1:1½ ή 2:3, 3:4 (ή το αντίθετο). Η σχετική επιχειρηματολογία αναπτύσσεται με βάση τις βιβλιογραφικές αναφορές από τα σωζόμενα έργα φιλοσόφων της Πυθαγόρειας και νέο-Πυθαγόρειας φιλοσοφικής σκέψης, καθώς και από σύγχρονους μελετητές της Πυθαγόρειας φιλοσοφίας και της αρχαίας ελληνικής μετρικής και ρυθμικής. Η συλλογή των δεδομένων των χορευτικών παραδειγμάτων πραγματοποιήθηκε με βάση τις αρχές της εθνογραφικής μεθόδου. Η ανάλυση των δεδομένων επικεντρώθηκε στην ανάλυση του ρυθμού των χορών σε παράλληλη ανάγνωση με τα προσωδιακά μέτρα και τους μετρικούς πόδες της αρχαίας ελληνικής μετρικής. Συμπερασματικά, η αποκάλυψη των ρυθμικών σχέσεων που διέπουν το χορό και η προσέγγισή τους μέσω του αριθμού βοηθά στην κατανόησή τους υπό τους όρους της ουσιαστικής τάξης και αριθμητικής αναλογίας, δηλαδή υπό τους όρους της Πυθαγόρειας Αριθμοθεωρίας. Η παράλληλη μελέτη του ποσοτικού ρυθμού και της ρυθμικής δομής των εξεταζόμενων χορών αναδεικνύει τον ιδιαίτερο ρόλο του ρυθμού υπό τους όρους των μακρών και βραχέων, τονισμένων ή άτονων χορευτικών κινήσεων και της αντιθετικής χρήσης τους, που βασίζονται σε μετρήσιμες χρονικές μονάδες ή συλλαβές σύμφωνα προς τις βασικές αρχές της Πυθαγόρειας Αριθμοθεωρίας των ακέραιων και ρητών αριθμών.

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΝΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΧΟΡΟ, ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ Βενετσάνου, Φ., Γουλιμάρης, Δ.

PLANNING AND IMPLEMENTATION OF AN INTRODUCTORY GREEK DANCES PROGRAMME FOR PRESCHOOLERS F. Venetsanou, D. Goulimaris

Ο χορός γενικότερα και ο παραδοσιακός χορός ειδικότερα, αποτελούν ένα χρήσιμο εκπαιδευτικό εργαλείο, καθώς συμβάλλουν σημαντικά στην ψυχοκινητική ανάπτυξη των παιδιών. Παρόλα αυτά, οι πολιτιστικοί φορείς μόλις τα τελευταία χρόνια δημιούργησαν τμήματα ελληνικού χορού για παιδιά προσχολικής ηλικίας, ενώ οι

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

Προφορικές & Αναρτημένες Ανακοινώσεις του 15^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού

Oral & Poster Presentations of the 15th International Congress of Physical Education & Sport

δάσκαλοι δείχνουν συχνά απροετοίμαστοι να αντιμετωπίσουν το νέο αυτό κοινό. Στην παρούσα εργασία αναλύονται οι βάσεις πάνω στις οποίες δομείται ένα πρόγραμμα εισαγωγής στον ελληνικό χορό και συγκεκριμένα, οι ιδιαιτερότητες της προσχολικής ηλικίας και οι παιδαγωγικοί στόχοι, για αυτό το συγκεκριμένο ηλικιακό στάδιο. Στη συνέχεια, περιγράφονται οι δραστηριότητες που συμπεριλαμβάνονται στις εκπαιδευτικές μονάδες, οι οποίες βασίζονται στις αρχές της Ψυχοκινητικής Αγωγής και κατανέμονται σε τέσσερις κύριες θεματικές ενότητες: 1) δραστηριότητες συνειδητοποίησης του χρόνου, του χώρου και των κατευθύνσεων, 2) ηχηρές κινήσεις και ρυθμικές μετακινήσεις, 3) παραδοσιακά παιχνιδοτράγουδα και τέλος 4) απλοί ελληνικοί χοροί που παρουσιάζονται, με τη δραματοποίηση μικρών ιστοριών. Μέσα από την εφαρμογή του προγράμματος διαπιστώνεται ότι ο σχεδιασμός ποιοτικών προγραμμάτων, εξειδικευμένων για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας, θα δώσει μια νέα προοπτική στη διδασκαλία του ελληνικού χορού, αναβαθμίζοντας τη και κάνοντάς τη ελκυστική σε ένα κοινό που χρόνο με το χρόνο αυξάνεται.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ 15ου ΔΣΦΑ
PROCEEDINGS 15th ICPE&S